

Laidiens: 21.04.2006., Nr. 64

Ministru kabineta noteikumi Nr.298

Rīgā 2006.gada 18.aprīlī (prot. Nr.22 23.§)

Kārtība, kādā veic to infekcijas slimību profilaksi un apkarošanu, ar kurām slimo gan dzīvnieki, gan cilvēki

Izdoti saskaņā ar Veterinārmedicīnas likuma 25.panta 4.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā veic to infekcijas slimību (baktēriju, vīrusu, sēnīšu vai parazītu izraisītas infekcijas vai invāzijas slimības, kas tiešā vai netiešā ceļā no dzīvnieka var tikt pārnestas uz cilvēku (turpmāk – zoonozes)) profilaksi un apkarošanu, ar kurām slimo gan dzīvnieki, gan cilvēki (pielikums).

2. Ja dzīvnieka īpašnieks vai turētājs iegūtos dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktus izmanto pašpatēriņam, valsts uzraudzībai netiek pakļauta:

2.1. salmonelozes un kampilobakteriozes kontrole mājputniem un mājas apstākļos audzētiem savvaļas putniem;

2.2. trihinelozes un ehinokokozes kontrole mājas un savvaļas cūku kautproduktos.

3. Komersants, dzīvnieka īpašnieks, turētājs vai laboratorijas vadītāja pilnvarota persona nekavējoties ziņo Pārtikas un veterinārā dienesta pilnvarotajam veterinārārstam (turpmāk – veterinārārsts) vai Pārtikas un veterinārā dienesta teritoriālajai struktūrvienībai par laboratoriskajos izmeklējumos konstatēto zoonozi vai aizdomām par dzīvnieku saslimšanu ar kādu no zoonozēm.

4. Pārtikas un veterinārais dienests iegūst un apkopo informāciju par:

4.1. zoonožu uzliesmojumu un diagnosticēšanu dzīvniekiem;

4.2. jebkuru zoonozi, kuras klātbūtne valstī apstiprināta dzīvnieku laboratoriskajā diagnostikā;

4.3. dzīvnieku klīnisko saslimšanu ar zoonozēm.

5. Zoonožu profilaksi un apkarošanu saskaņā ar šo noteikumu prasībām veic:

5.1. mājputniem, nosakot salmonelozes ierosinātāju (*S.pullorum*, *S.gallinarum* un *S.arizone*) klātbūtni;

5.2. govīm, nosakot tuberkulozes ierosinātāja (*M.bovis*) klātbūtni;

5.3. govīm, nosakot kampilobakteriozes ierosinātāja (*C.fetus*) klātbūtni;

5.4. govīm, aitām un kazām, nosakot brucelozes ierosinātāja (*B.abortus* un *B.melitensis*) klātbūtni;

5.5. aitām, nosakot listeriozes ierosinātāja (*L.monocytogenes*) klātbūtni;

5.6. cūkām, nosakot brucelozes ierosinātāja (*B.suis*) klātbūtni;

- 5.7. cūku un viennadžu kautproduktos, nosakot trihinelozes ierosinātāja (*T.spiralis*) klātbūtni;
- 5.8. cūku kautproduktos, nosakot ehinokokoze ierosinātāja (*E.granulosus*) klātbūtni;
- 5.9. meža cūku kautproduktos, nosakot trihinelozes ierosinātāja (*T.spiralis*) un ehinokokoze ierosinātāja (*E.granulosus*) klātbūtni;
- 5.10. pret trakumsērgas ierosinātāju uzņēmīgiem dzīvniekiem (ieskaitot suņus, kaķus un mājas (istabas) seskus) un savvaļas dzīvniekiem, nosakot trakumsērgas ierosinātāja klātbūtni;
- 5.11. pret liesas sērgas ierosinātāju uzņēmīgiem dzīvniekiem (izņemot suņus, kaķus un mājas (istabas) seskus), nosakot liesas sērgas ierosinātāja (*B.anthraxis*) klātbūtni.
6. Ja ir konstatēta dzīvnieku vai cilvēku saslimšana ar zoonozēm vai pārtikas produktos tiek atklāts kāds zoonožu ierosinātājs, valsts aģentūras "Sabiedrības veselības aģentūra" filiāle un Pārtikas un veterinārā dienesta teritoriālā struktūrvienība ne vēlāk kā divu dienu laikā savstarpēji sniedz rakstisku informāciju par:
- 6.1. zoonozes konstatēšanas vietu;
- 6.2. veiktajiem pasākumiem zoonozes ierobežošanai.
7. Salmoneloze un trihinelozes kontrolei paraugus var ņemt un nosūtīt uz akreditētu laboratoriju dzīvnieka īpašnieks, turētājs vai komersants, bet pārējo zoonožu kontrolei paraugus ņem un nosūta Pārtikas un veterinārā dienesta inspektors (turpmāk – inspektors) vai veterinārārsts.
8. Komersants, dzīvnieka īpašnieks vai turētājs zoonožu laboratorisko izmeklējumu vai veterinārās ekspertīzes rezultātus glabā ne mazāk kā trīs gadus. Laboratorijas vadītājs zoonožu laboratorisko izmeklējumu rezultātus glabā ne mazāk kā trīs gadus, bet izolēto zoonozes ierosinātāju – ne mazāk kā sešus mēnešus, ja pārtikas produktu derīguma termiņš ir līdz trim mēnešiem, vai ne mazāk kā vienu mēnesi pēc pārtikas produktu derīguma termiņa beigām, ja pārtikas produktu derīguma termiņš ir ilgāks par trim mēnešiem.
9. Aizliegta dzīvnieku profilaktiskā vakcinācija un hiperimūno serumu lietošana pret brucelozi un liesas sērgu (izņemot šajos noteikumos minētos gadījumus), kā arī pret salmonelozi un tuberkulozi. Aizliegta arī tuberkulozes vai brucelozes terapeitiskā ārstēšana.
10. Inspektors organizē dzīvnieku liķu, dzīvnieku izcelsmes atkritumu, dzīvnieku barības, inficētu produktu vai materiālu pārstrādi un iznīcināšanu. Tos pārstrādā vai iznīcina saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 3.oktobra Regulu (EK) Nr.1774/2002, ar ko nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, kuri nav paredzēti cilvēku uzturam.
11. Salmoneloze ierosinātāju (*S.enteritidis* un *S.typhimurium*), kā arī citas zoonozes, kuras ir bīstamas cilvēku veselībai un kuru kontroles kārtība nav noteikta šajos noteikumos, kontrolē un apkaro saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003.gada 17.novembra Regulu (EK) Nr.2160/2003 par salmonellas un dažu citu pārtikā sastopamu zoonozes īpašu izraisītāju kontroli.
12. Šo noteikumu ievērošanas uzraudzību un kontroli veic Pārtikas un veterinārais dienests.

II. Salmonelozes profilakses pasākumi vaislas putniem un cāļiem

13. Salmoneloze ierosinātāju *S.pullorum* un *S.gallinarum* profilaktiski kontrolē visu veidu vaislas putnu ganāmpulkos, bet salmoneloze ierosinātāju *S.arizonae* – vaislas tītaru ganāmpulkos.
14. Lai profilaktiski kontrolētu salmoneloze ierosinātājus, ņem:

14.1. dūnu vai putekļu paraugus no inkubatora;

14.2. pakaišu vai ūdens paraugus no cāļu audzēšanas telpām;

14.3. vaislas putnu asins paraugus.

15. Salmonelozes ierosinātāju (*S.pullorum*, *S.gallinarum* un *S.arizonae*) profilaktiskai kontrolei pirms katras dēšanas sezonas ne mazāk kā 10 % putnu no vaislas ganāmpulka ņem asins paraugus.

16. Salmonelozes ierosinātājus (*S.pullorum*, *S.gallinarum* un *S.arizonae*) inkubatorā profilaktiski kontrolē pirms katras olu partijas ievietošanas inkubācijai, bet cāļu audzēšanas telpās – pirms cāļu ievietošanas audzēšanai.

17. Salmonelozes ierosinātājus (*S.pullorum*, *S.gallinarum* un *S.arizonae*) putnu gaļas iegūšanas uzņēmumā profilaktiski kontrolē, izlases veidā ņemot kopējo fekāliju paraugu no katriem 1000 nokautajiem putniem. Kopējo paraugu izveido no 10 nokauto putnu fekāliju masas.

18. Salmonelozes ierosinātāju (*S.pullorum*, *S.gallinarum* un *S.arizonae*) valsts uzraudzību un kontroli putnu gaļas iegūšanas uzņēmumā, vaislas putnu ganāmpulkā, cāļu audzēšanas telpās un inkubatorā inspektors veic ne retāk kā reizi gadā.

III. Salmonelozes ierosinātāju (*S.pullorum*, *S.gallinarum*, *S.arizonae*) apkarošanas pasākumi

19. Konstatējot šajos noteikumos minētās salmonellas, inspektors ņem attiecīgu paraugu. Ja novietnē ir vairākas ēkas, paraugu ņem katrā ēkā, kurā uzturas putni.

20. Ja inspektora ņemtajā paraugā konstatē salmonellas, veic šādus pasākumus:

20.1. zoonozes skartajā novietnē vai inkubatorā aizliedz ienākt personām, kas nav tieši saistītas ar inficēto putnu barošanu un kopšanu;

20.2. putnus pārvadā un kauj atsevišķi no veselajiem putniem;

20.3. pēc inficēto putnu pārvadāšanas transportlīdzekļus, būrus, materiālus un priekšmetus tīra, mazgā un dezinficē ar līdzekļiem, kas garantē salmonelozes ierosinātāja iznīcināšanu;

20.4. mēslus, vircu un izmantotos pakaišus novieto biotermiskai apstrādei (dezinficējamā produkta pašsakaršana mikroorganismu ietekmē, kuras laikā temperatūra sasniedz 60 °C. Šādu temperatūru nodrošina ne mazāk kā divas nedēļas) vietās, kur netiek piesārņota vide un nav zoonožu izplatīšanās draudu cilvēkiem vai dzīvniekiem;

20.5. mirušos un nogalinātos putnus iznīcina saskaņā ar šo noteikumu 10.punktu;

20.6. pie zoonozes skartās novietnes ieejas un izejas novieto ar dezinfekcijas šķīdumu piesūcinātus paklājus, kas iznīcina salmonelozes ierosinātāju;

20.7. putnus, kas paredzēti gaļas iegūšanai, ar inspektora vai veterinārārsta atļauju var nosūtīt uz kautuvi. No šiem putniem iegūto gaļu var izplatīt pēc termiskas apstrādes, kas iznīcina salmonelozes ierosinātāju;

20.8. vaislas putnus ar inspektora vai veterinārārsta atļauju var nosūtīt uz kautuvi. Par alternatīvu vaislas putnu nosūtīšanai uz kautuvi vai iznīcināšanai var izmantot ārstēšanu ar antibiotikām, ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības par ierobežojumiem veterināro zāļu lietošanā putniem;

20.9. patēriņam cilvēku uzturā paredzētās nemarķētās olas iznīcina saskaņā ar šo noteikumu 10.punktu, bet marķētās olas ar inspektora vai veterinārārsta atļauju nosūta olu produktu ražošanas komersantam. Olu produktu

ražošanas komersants olas termiski apstrādā, izmantojot metodes, kas garantē salmonelozes ierosinātāja iznīcināšanu;

20.10. putnus, kas paredzēti gaļas iegūšanai, vaislas putnus, inkubējamās olas un diennakti vecus cāļus var iznīcināt saskaņā ar šo noteikumu 10.punktu;

20.11. pēc visu putnu, olu vai inkubējamo olu izvešanas novietni vai inkubatoru veterinārārsta uzraudzībā tīra, mazgā un dezinficē ar līdzekļiem, kas iznīcina salmonelozes ierosinātāju.

21. Ja novietnē konstatē salmonellas, inspektors laboratoriskai izmeklēšanai ņem paraugu arī no putnu barības.

22. Ja putnu barībā tiek atrastas salmonellas, inspektors:

22.1. veic izmeklēšanu un ņem paraugus dažādos putnu barības ražošanas posmos;

22.2. ārkārtas situācijā inspicē dzīvnieku izcelsmes atkritumu pārstrādes uzņēmuma darbību.

23. Pēc šo noteikumu 20.punktā minēto pasākumu veikšanas putnus vai inkubējamās olas var ievietot novietnē vai inkubatorā, ja:

23.1. ir veikta dezinfekcijas laboratoriskā kontrole un ir iegūts labvēlīgs iznākums. Šādā gadījumā inspektors drīkst atcelt noteiktos ierobežojumus;

23.2. pirms dēšanas sezonas 10 % no ievadamajiem šķirnes ganāmpulka putniem ir ņemti asins paraugi un rezultāti ir negatīvi (salmonelozes ierosinātāji (*S.arizonae*, *S.pullorum* un *S.gallinarum*) nav konstatēti).

24. Ja putnu gaļas iegūšanas uzņēmumā ir konstatēti salmonelozes ierosinātāji:

24.1. kautproduktus izmanto pārtikā tikai pēc termiskas apstrādes, kas garantē salmonelozes ierosinātāja iznīcināšanu, vai iznīcina saskaņā ar šo noteikumu 10.punktu;

24.2. pēc inficētās putnu gaļas partijas nosūtīšanas tehnoloģiskās līnijas un inventāru, kas nonācis saskarē ar inficētajiem kautproduktiem, veterinārārsta uzraudzībā tīra, mazgā un dezinficē ar līdzekļiem, kas iznīcina salmonelozes ierosinātāju;

24.3. pēc šo noteikumu 24.1. un 24.2.apakšpunktā minēto pasākumu veikšanas no tehnoloģiskajām līnijām, inventāra, sienām un grīdām ņem paraugus laboratoriskajai kontrolei. Ja kontroles rezultāti ir negatīvi (salmonelozes ierosinātāji nav konstatēti), putnus var nokaut.

IV. Tuberkulozes profilakses pasākumi govīm

25. Pamatojoties uz iepriekšējā gadā veiktajiem govju tuberkulinizācijas testiem, Pārtikas un veterinārais dienests piešķir ganāmpulkiem šādu statusu:

25.1. T1 tipa ganāmpulks – ganāmpulks, kurā līdz novietnes statusa noteikšanai dzīvnieku veselības stāvoklis un alerģisko izmeklējumu rezultāti nav zināmi;

25.2. T2 tipa ganāmpulks – ganāmpulks, kurā dzīvnieku veselības stāvoklis un alerģisko izmeklējumu rezultāti ir zināmi, dzīvniekiem tiek veikti alerģiskie izmeklējumi un ganāmpulks pretendē uz T3 tipa ganāmpulka statusu;

25.3. T3 tipa ganāmpulks – ganāmpulks, kas ir brīvs no tuberkulozes.

26. T1 un T2 tipa ganāmpulkos tuberkulinizāciju veic visiem dzīvniekiem, kas sasnieguši sešu mēnešu vecumu, bet ne retāk kā reizi sešos mēnešos līdz laikam, kad šis ganāmpulks iegūst T3 tipa ganāmpulka statusu.

27. Dzīvniekus pārvieto no viena ganāmpulka uz citu ganāmpulku šādā kārtībā:

27.1. no T1 tipa ganāmpulka dzīvniekus var pārvietot uz citu T1 tipa ganāmpulku;

27.2. no T1 tipa ganāmpulka dzīvniekus var pārvietot uz T2 tipa ganāmpulku, ja ir ievēroti šo noteikumu 28.punkta nosacījumi;

27.3. no T2 tipa ganāmpulka dzīvniekus var pārvietot uz T1 tipa ganāmpulku;

27.4. no T2 tipa ganāmpulka dzīvniekus var pārvietot uz citu T2 tipa ganāmpulku, ja ir ievēroti šo noteikumu 29.punkta nosacījumi;

27.5. no T3 tipa ganāmpulka dzīvniekus var pārvietot uz T1 un T2 tipa ganāmpulku;

27.6. no T3 tipa ganāmpulka dzīvniekus var pārvietot uz T3 tipa ganāmpulku, ja ir ievēroti šo noteikumu 30.punkta nosacījumi.

28. Pārvietojot dzīvniekus no T1 tipa ganāmpulka uz T2 tipa ganāmpulku, ievēro šādus nosacījumus:

28.1. ne mazāk kā 30 dienas pirms pārvietošanas dzīvniekus tuberkulinizē. Tuberkulinizācijas rezultātiem jābūt negatīviem;

28.2. ne mazāk kā 60 dienas pēc pārvietošanas dzīvniekus izolē. Šajā laikā veic atkārtotu tuberkulinizāciju. Tuberkulinizācijas rezultātiem jābūt negatīviem.

29. Pārvietojot dzīvniekus no T2 tipa ganāmpulka uz citu T2 tipa ganāmpulku, ievēro šādus nosacījumus:

29.1. ne mazāk kā 30 dienas pirms pārvietošanas dzīvniekus tuberkulinizē. Tuberkulinizācijas rezultātiem jābūt negatīviem;

29.2. pirms pārvietošanas dzīvnieki nedrīkst kontaktēties ar citiem dzīvniekiem, kuriem ir sliktāks veselības stāvoklis.

30. Pārvietojot dzīvniekus, kuru vecums pārsniedz sešas nedēļas, no T3 tipa ganāmpulka uz citu T3 tipa ganāmpulku, ievēro vienu no šādiem nosacījumiem:

30.1. ne mazāk kā 30 dienas pirms pārvietošanas dzīvniekus tuberkulinizē. Tuberkulinizācijas rezultātiem jābūt negatīviem;

30.2. ne mazāk kā 30 dienas pēc pārvietošanas dzīvniekus izolē. Šajā laikā dzīvniekus tuberkulinizē. Tuberkulinizācijas rezultātiem jābūt negatīviem.

31. Govju ganāmpulkam var piešķirt T3 tipa ganāmpulka statusu, ja:

31.1. dzīvniekiem nenovēro tuberkulozes klīniskās pazīmes;

31.2. dzīvniekiem, kuri sasnieguši sešu nedēļu vecumu, vismaz divas reizes ar sešu mēnešu intervālu ir veikti tuberkulozes alergiskie izmeklējumi un iegūtie rezultāti ir negatīvi. Ja dzīvnieki ir pārvietoti no T3 tipa ganāmpulka, tos 60 dienu laikā pēc pārvietošanas alergiski izmeklē;

31.3. dzīvniekiem, kurus ieved novietnē pēc ganāmpulka pirmās tuberkulinizācijas un kuru vecums pārsniedz sešas nedēļas, veic alergiskos izmeklējumus. Izmeklējumus veic 30 dienas pirms vai 30 dienas pēc pārvietošanas. Ja dzīvniekus tuberkulinizē pēc pārvietošanas, pirms pievienošanas ganāmpulkam tos izolē ne mazāk kā 30 dienas.

32. Govju ganāmpulkam saglabā T3 tipa ganāmpulka statusu, ja:

32.1. tiek ievēroti šo noteikumu 31.1. un 31.3.apakšpunktā minētie nosacījumi;